

УДК 656.621

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ВОДНИХ ЗАСОБІВ ТРАНСПОРТУ

ЧЕРНЯВСЬКИЙ В.Г., д.арх., професор, КРАСНОЖОН Т.Ю., Ph.D., доцент
Національний авіаційний університет, м. Київ

В дослідженні виявлено роль дизайнера при формуванні внутрішнього середовища водних засобів транспорту. Приведено історичну довідку розвитку водного транспорту, який поділяється на дві підгалузі: морський та річковий транспорт, його значення в розвитку людства, зазначено його ефективність в Україні. Виявлено місце водного транспорту в структурі загальної класифікації транспортних засобів і приведено класифікацію за призначенням транспортних пасажирських засобів, де особливо важлива роль дизайнера при формуванні внутрішнього простору. Аналіз функціональної організації пасажирських суден дозволив виявити основні об'єкти та приміщення, де мають працювати дизайнери. Виявлено основні вимоги к дизайну внутрішнього середовища, що дозволить покращити комфортність пасажирів та екіпажу під час подорожі.

Ключові слова: водний транспорт, класифікація, дизайн внутрішнього середовища, функціональна структура, комфортність приміщень, естетична організація.

Вступ. Водний транспорт більш давній за походженням, чим сухопутний. Він використовувався майже всіма народами ще з часів мезоліту (близько VIII тис. до н. е.). У кожній кліматичній зоні застосовувалися на водоймах найрізноманітніші типи пристосувань для транспортування людей і вантажів, а також для рибальства. Водний транспорт України має сприятливі передумови для свого розвитку і поділяється на дві підгалузі: морський та річковий транспорт. Річковий транспорт в Україні має давню історію. Це, по-перше, судноплавний Дніпро, який був у свій час найпрактичнішою південною частиною важливого шляху “із варяг у греки”, “варязький шлях”, що з'єднав Скандинавію з такими розвиненими у свій час країнами, як Стародавня Греція і Візантія. Цей шлях був головним для розвитку Київської Русі, зокрема для зміцнення її торгових, культурних і релігійних зв'язків. Найгустіша річкова мережа – в Поліссі, менш густа – в степових районах. Головна водна артерія України – ріка Дніпро з притоками (ріки Десна, Прип'ять, Сула, Псьол, Ворскла, Рось та ін.); великі ріки – Дністер, Південний Буг, Сіверський Донець, Пруг; до України прилягає гирлова частина ріки Дунай. Озера розташовані переважно у Поліссі (озера Світязьке, Турське, Біле та ін.). Береги Чорного моря низинні, розчленовані лиманами. На узбережжі Азовського моря – коси. Природні умови найбільше впливають на роботу водних видів транспорту [1, с. 60]. У XIX ст. на ріках України з'являється новий вид річкового транспорту – пароплави. Морський транспорт – вид транспорту для перевезення пасажирів та вантажів морем. Морське транспортне судноплавство почалося з розвитком античних держав – Фінікії, Греції та Риму. Пасажирські судна для туристичних мандрівок тривалістю від 10-ти діб до 3-х місяців, що заходять у різні порти, називають круїзними. Круїзні судна вирізняються високим рівнем комфортності й обслуговування. Розмір найбільших із них перевищує 70 тис. т, місткість до 3–4 тис. пасажирів, екіпаж понад 1 тис. осіб. При організації пасажирських перевезень морським транспортом основним є вдосконалення туристсько-експлуатаційних перевезень, підвищення якості обслуговування пасажирів на внутрішніх і зовнішніх транспортних лініях, для чого потрібно суттєво покращити естетичний рівень організації внутрішнього середовища засобів водного транспорту, підвищити комфортність перебування пасажирів та екіпажу.

Результати. Аналіз загальної класифікації транспортних засобів, згідно середовища в якому відбувається рух, а саме, наземний (сухопутний), водний, повітряний та космічний транспорт, дозволив виявити значення та роль водного транспорту, виявити ті засоби, які потребують особливої уваги при формуванні внутрішнього середовища [2]. До них відносяться різноманітні транспортні засоби призначені для руху на поверхні, над поверхнею і в глибині води (океанів, морів, річок, озер), а саме судно, корабель та субмарина. За призначенням транспортні пасажирські засоби: морські лайнери, круїзні судна та яхти.

Проектування кораблів і суден ґрунтується на теорії корабля як науки про навігаційні. (морехідні) якості судна та будівельній механіці корабля, що забезпечує його міцність. Метою корабельної архітектури є надання створюваному судну не лише технічної досконалості, а й естетичного вигляду. Виконання поставлених завдань вимагає дотримання наступних принципів проектування: конструктивна доцільність судна; оптимальний вибір матеріалів; збереження композиційної єдності, гармонійності, завершеності, розмірності судна та окремих його частин; оптимальний вибір матеріалів; застосування під час проектування різних способів композиції (пропорції, ритм, модулі, контрасти, фактура тощо); візуалізація результатів проектування [3].

Аналіз функціональної організації пасажирських суден дозволив виявити основні об'єкти, де мають працювати дизайнери, це декілька палуб, досить розвинуті надбудови, рубки – для розміщення великого числа приміщень. До них входять різні громадські приміщення (музичні салони й ресторани, тири, плавальні басейни, бібліотеки, кінозали, спортивні площадки та ін.). Запорука успішного вирішення інтер'єру приміщень знаходиться в грамотному плануванні внутрішнього простору. Інтер'єр судна неможливий без передових технічних рішень. Будь то системні гаджети з управління «внутрішньою атмосферою» або сучасні методи обробки дерева чи скла. Важливо знайти баланс в якому практичні інноваційні технології будуть врівноважені елегантним оздобленням кают і салонів. При цьому проводиться робота над формуванням внутрішнього простору судна, де враховується кожна дрібниця, так, при роботі над дизайном їдальні, стіл розміщується так, щоб було зручно милуватися морським пейзажем, що забезпечує комфорт пасажирів. Наймовірно важливим фактором, при цьому є гармонійність. Необхідно щоб кожен елемент декору доповнював один одного, але при цьому не було візуальної завантаженості. Також необхідно дотримувати баланс відкритих і закритих приміщень. Можливий, як варіант, створення в інтер'єрі судна вільне гнучке планування. Віддавши перевагу такому виду планування, є можливість об'єднати або навпаки, розділити внутрішній простір судна на свій розсуд. Важливо забезпечення комфортних умов для екіпажу, що позначається на безпеці пасажирів. Одним із важливих завдань дизайнера являється вирішення питання освітлення, як природного так і штучного з використанням сучасних технологій. Іншим напрямом дизайну суден є необхідність створити внутрішній простір унікальним та неповторним, а для цього необхідні свіжі ідеї та новаторство. Важливе місце займають меблі, пропорції, колірний і просторовий баланси. Необхідно звернути увагу на акценти в якості деталей.

Висновки. Дизайн інтер'єрів сучасних суден вимагає від дизайнера особливого підходу для формування внутрішнього середовища. Аналіз кращих сучасних прикладів формування інтер'єрів суден дозволив виявити основні вимоги та напрямки проектування на які необхідно звернути увагу: внутрішнє планування на основі функціонального зонування простору; врахування вимог екіпажу для зручного керування судном; вирішення питання природного та штучного освітлення; впровадження новаторських ідей; акценти на деталі предметного наповнення. Врахування даних вимог дозволить підвищити рівень естетичної організації внутрішнього простору судна, максимально покращити комфортність пасажирів під час подорожі та роботи екіпажу.

Список використаних джерел

1. Загальний курс транспорту: підруч. для студ. вищ. навч. закл. напрямку підготовки «Транспорт. технології»: присвяч. світлій пам'яті колиш. зав. каф. «Транспорт. технології» проф. Л. Ю. Яцківського / М. Ф. Дмитриченко, І. І. Кельман, Є. К. Вільковський та ін. ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. транспорт. ун-т, 2011. 524 с.
2. Сизов В. Г. Теория корабля: Учебник. Одесса: Феникс, М.:ТрансЛит. 2008. 464 с.
3. Корабельна архітектура / В. О. Некрасов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. Режим доступу : <https://esu.com.ua/article-3453>